

Doslov

J. VI. Fürsta k národopisnému obrázku

Staročeské dočesné chmele

Národopis není tak lehkým a slastným zaměstnáním, jak se povrchnímu pozorovateli zdá. Na to již drahně let přede mnou trpce si stěžoval nezapomenutelný a přepilný otec československého folkloru prof. Dr. Čeněk Zíbrt. Léta je třeba sbírat a porovnávat materiál, aby se ze zlomků, tu a tam roztroušených, dala sestavit tenouká knížka. Staří pamětníci, pokud již nevyumřeli, vymírají a není nikoho, kdo by tradici, obyčej a písně zachovával a rozmnožoval. Venkova se zmocnila nejen osvěta v podobě žárovky, ale i příšerné podobě jazzového skřeku, řevu na fotbalovém hřišti a předměstské odrhovačky.

Pod slupkou „národního uvědomění“, kterým se tak často hází v tisku i na schůzích, je hluboká nevšímavost k národním obyčejům, krásným písním lidu a jeho tancům, nemluvě o kroji... Za folklor se považují také operety á la Svatý Antoníček a Louka zelená, které si Vídeň přemustruje do dirndlu a všesvětový folklor je hotov... děsili jsme se kdysi veselých vdov, rozvedených paní, milého Augustina, kupletů z Lehára i Strausse, ale jaká to byla úroveň proti dnešku! A nikdo nemá odvahy zakřiknout vykořisťování národních melodií, falešnou a výdělkářskou pózu komponistů i libretistů moderních operetních slátanin. Čtvrtstranové inserty pracují za ředitele operetních divadel i když spí, zatím co umění skomírá...

Mnoho let byl jsem žádán o dočesnou. Vydal jsem tuto scénu jako rozmnožený rukopis. Přes 3000 prospektů jsem rozeslal jednotlivcům, školám, spolkům, chmelařským a zemědělským organizacím, hasičským sborům, sokolským a divadelním jednotám do chmelařských obcí české i moravské oblasti... Odezvou byl tragický nezájem.

Vydávám-li knihu přesto, je to jistě odvaaha. A také vědomí dobře vykonané práce. Nechtě někdo projde dnes Rakovnickem, Slánskem, Lounskem, Roudnickem, Kralupskem a hledá tam svéráz, který ještě před třiceti lety sbíral na Slánsku Velc, na Rakovnicku Franěk, na Velvarsku Homolka, na Boleslavsku sedlák-písmák Konopas...! Nenažde nic... Přestože v mé knize je mnoho ze sbírek Zíbrtových, zejména též z „Českého lidu“, Adámka, Vycpálka, Holase, Erbena, Bartoše, sběratelů nezapomenutelných – a bohužel nenásledovaných, přináším přece mnoho nových písní a variantů.

Místo proponovaných tří scén vycházejí jen dvě. I tak mají přes 100 písní a vystačí i na velký podnik. Třetím výjevem měla být scéna v hospodě, kde se vlastně scházela k dočesné nejen chasa hospodářova a jeho česáči, ale celá ves. Při trapném nezájmu a marných žádostech o podporu, musil jsem materiál tento nechat pro příště. Vydám tuto scénu později jako zvláštní hru.

Těším se snad bláhovou nadějí, že zítřky budou uznalejšími než dnešky. Je tomu již přes 100 let, kdy byla provedena slavná dočesná v Praze při korunovaci císaře Františka I. a 45 let ode dne 13. září 1891, kdy na jubilejní výstavě provedly okresy rakovnický a lounský poslední dočesnou. Rád, velmi rád bych se takového důstojného provedení dočkal!

Již také proto, že rodný svůj kraj, kraj mých předků a bratří tolik miluji! Pozdravuji tě, krvavá zemi chmelnic, pozdravuji tě, kraji hořký vůní chmele!